

ИЗВРШЕЊЕ И ПРЕДМЕТИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ОДБРАНУ И БЕЗБЕДНОСТ

Дозвољено је извршење на покретним стварима извршног дужника који се налази на листи привредних субјеката, као привредно друштво које производи предмете од значаја за одбрану и безбедност Републике Србије, и то на оним покретним стварима које не служе производњи оружја, као и на опреми која није намењена одбрани и безбедности државе као што су путнички аутомобили, канцеларијски намештај и канцеларијска опрема (компјутери који не садрже поверљиве податке).

Образложење

Трећи основни суд у Београду је доставио Врховном касационом суду захтев за решавање спорног правног питања на основу члана 180. и 181. Закона о парничном поступку у вези са спровођењем извршења – продаја покретних ствари извршног дужника Друштва са ограниченом одговорношћу «Електро-оптомеханика» «Телеоптик-Жироскопи» Београд (Земун) које се налази на листи привредних субјеката од посебног значаја за одбрану и безбедност Републике Србије.

У захтеву је наведено да је пред Трећим основним судом у Београду у току више таквих извршних поступака, а прикључени су списи предмета: И 25064/11, И 12751/11, И 12791/11, И 35745/12, И 12739/11 и И 12742/11. Извршни суд је дозволио предложена извршења (потраживања из радног односа) и у току поступка извршења пописао и проценио покретне ствари извршног дужника (путничка возила). Извршења су била иницијално одређена на рачунима извршног дужника, али како на њима није било прилива, извршни повериоци су током поступка спровођења извршења предложили промену средства и предмета извршења, тако да се извршење спроведе на покретним стварима извршног дужника.

Постављено је спорно правно питање: Да ли је могуће спровести извршење према овом извршном дужнику који се налази на листи привредних субјеката као привредно друштво које производи предмете од значаја за одбрану и безбедност Републике Србије, продајом путничких возила у власништву извршног дужника, која су у поступку извршења већ пописана и процењена, као и да ли се може пописивати канцеларијска опрема која се затекне у седишту извршног дужника, те да ли се може спровести на заложеној обезбеђеној имовини – покретним стварима извршног дужника, на којима заложни поверилац има уписано заложно право код АПР РС?

У захтеву је наведено да је став судија који раде извршну материју Трећег основног суда у Београду, да треба обуставити спровођење извршења-продаја покретних ствари извршног дужника која се налази на листи привредних субјеката од посебног значаја за одбрану и безбедност Републике Србије. Разлог за такав став је у томе што су покретне ствари извршном дужнику неопходне у процесу развоја, израде и монтаже производа наоружања

и војне опреме, те да би продаја изазвала несагледиве последице на опстанак самог привредног друштва и реализацију потписаних међудржавних уговора, као и уговора потписника са Министарством одбране Републике Србије, а све на основу члана 19. став 2. Закона о извршењу и обезбеђењу.

Дужник, привредно друштво «Електро-оптомеханика» «Телеоптик-Жироскопи» Београд (Земун), као друштво ограничене одговорности послује од 11.11.2010. године са 100 % државним капиталом.

Закључком Агенције за приватизацију Републике Србије од 08.12.2011. године обустављен је поступак приватизације друштва и извршено је брисање ознаке «у реструктурирању» у називу друштва.

Закључком Владе Републике Србије од 09.08.2013. године је усвојен Програм финансијске консолидације привредних друштава одбрамбене индустрије Србије «ОИС», међу којима је и привредно друштво «Телеоптик-Жироскопи». Тим Закључком је предвиђена конверзија дугова привредних друштава «ОИС» према државним органима, јавним предузећима и локалној самоуправи у основни капитал тих поверилаца у привредним друштвима «ОИС». Један од кључних предуслова је регулисање обавеза према запосленима и бившим запосленима по основу зарада из радног односа.

Одлуком Владе Републике Србије од 28.02.2014. године ("Службени гласник РС" бр. 24/14 и 56/15) је образована Радна група која ће уредити начин регулисања доспелих-неизмирених обавеза по извршним пресудама за потраживања из радног односа за предузећа са већинским државним капиталом.

Извршном дужнику је на основу решења Министарства одбране Републике Србије од 26.05.2015. године издата дозвола за производњу наоружања и војне опреме у области истраживања, развоја, израде и ремонта електрооптичких уређаја, инерцијалних сензора, система за вођење и управљање и ваздухопловних инструмената и опреме.

Извршни дужник се од 28.11.2015. године, налази на листи привредних субјеката од посебног значаја за одбрану и безбедност Републике Србије за делатност: производња мерних, истраживачких, навигационих и инструмената и апарата.

Чланом 17. Закона о производњи и промету наоружања и војне опреме ("Службени лист СРЈ" бр. 41/96, Службени лист Србије и Црне Горе бр. 7/05 и "Службени гласник РС" бр. 85/05 је прописано да се на инсталираним капацитетима за производњу наоружања и војне опреме, произведеном наоружању и војној опреми, полупроизводима, склоповима, деловима, репродукционом материјалу, сировинама и другим стварима за производњу наоружања и војне опреме не може спроводити принудно извршење.

Чланом 16. Закона о јавној својини ("Службени гласник РС" бр. 72/11, 88/13 и 105/14), је у ставу 3. прописано да предмет принудног извршења не могу бити објекти, оружје и опрема намењени одбрани и државној и јавној безбедности.

Чланом 19. Закона о извршењу и обезбеђењу ("Службени гласник РС" бр. 31.. од 09.05.2011. године) је прописано да предмети извршења не могу бити објекти, оружје и опрема намењени одбрани и безбедности државе (став 6.).

Управа за одбрамбене технологије Министарства одбране, Сектора за материјалне ресурсе је Трећем основном суду у Београду 27.01.2016. године упутила допис са својим тумачењем наведених чињеница и цитираних законских прописа у коме је исказан став да би предузимање наведених извршних мера значајно утицало на одбрану и безбедност земље тим пре што су покретна средства део инсталираних капацитета за производњу наоружања и војне опреме и у функцији су извршења те производње.

Цитирани законски прописи на јасан начин прописује на којим се предметима не може спроводити принудно извршење, али примена ових прописа у пракси спровођења извршења отвара дилеме. У ширем смислу сваки аутомобил, канцеларијска опрема, компјутери итд. служи пословању дужника. Међутим, процес производње се може обавити и без путничких аутомобила и не садржи сваки компјутер поверљиве податке. Такође, ни сав канцеларијски намештај као ни друге покретне ствари не служе производњи наоружања и војне опреме и није све у функцији процеса производње. Проналажење и разврставање покретних ствари које могу бити предмет извршења зависи од обучености и спретности радника који извршење спроводи. Чини се да тај разлог не може и не сме да буде најзначајни фактор приликом спровођења извршења као ни за позитиван или негативан одговор на постављено питање.

Имајући у виду дужину трајања извршних поступака у прикљученим предметима, да се ради о потраживањима из радног односа - неисплаћених зарада и то на основу правноснажних и извршних пресуда, те чињеницу да је Влада Републике Србије одлуком од 28.02.2014. године образовала Радну групу која ће уредити начин регулисања доспелих, неизмирених обавеза (по извршним пресудама за потраживање из радних односа за предузећа са већинским државним капиталом), а да до данас то питање није разрешено, а да је већински став судија Трећег основног суда у Београду да треба обуставити све поступке извршења, произилази закључак да је дозвољено извршење на оним покретним стварима које не служе производњи оружја, као и на опреми која није намењена одбрани и безбедности државе као што су путнички аутомобили, канцеларијски намештај и канцеларијска опрема (компјутери који не садрже поверљиве податке).

У оквиру постављеног питања је и питање **да ли се може спровести на заложеној обезбеђеној имовини – покретним стварима извршног дужника, на којима заложни поверилац има уписано заложно право код АПР РС.** Како у захтеву нису наведени елементи из члана 181. ЗПП нити је наведена повезаност са главним питањем на седници је одлучено да се тај део спорног правног питања одбаци као непотпун.

(Правни став усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда 31.5.2016. године)